

UCHWAŁA

składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego

Dnia 25 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Waldemar Płóciennik

SSN Roman Sądej

SSN Andrzej Siuchniński

SSN Andrzej Stępka

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Ewa Sokołowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 25 stycznia 2018 r.,

przedstawionego na podstawie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.) wniosku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2017 r. (BSA II 4110-4/17) o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego rozbieżności w wykładni prawa, występującej w orzecznictwie Sądu Najwyższego w zakresie dotyczącym następującego zagadnienia prawnego:

„Czy zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., obejmuje analizę ustalonych przez sąd odwoławczy uchybień innych niż wymienione w art. 539a § 3 k.p.k., o ile doprowadziły one do naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. w zakresie wskazanych w tym przepisie podstaw uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji, czy też zakres tej kontroli ogranicza się

do zbadania tego, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego?”

podjął uchwałę:

Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

UZASADNIENIE

I. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na podstawie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 - dalej powoływana jako ustawa o SN), wniósł o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego rozbieżności w wykładni prawa, występującej w orzecznictwie Sądu Najwyższego w zakresie zagadnienia prawnego przedstawionego w przytoczonym na wstępie pytaniu.

W uzasadnieniu wystąpienia Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego podkreślił, że rozstrzygnięcie wskazanego zagadnienia dotyczy zakresu przeprowadzania kontroli w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego.

Wnioskodawca wskazał, że w kwestii stanowiącej istotę przedstawionego pytania prawnego w orzecznictwie Sądu Najwyższego zostały wyrażone dwa odmienne stanowiska.

Według pierwszego poglądu Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania, czy zarzuty podniesione w apelacji są trafne i czy uchybienia zdiagnozowane przez sąd odwoławczy rzeczywiście wystąpiły, lecz tylko kontroluje, czy wobec stwierdzenia tych uchybień konieczne było uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji. Pogląd ten wypowiedziano w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia: 9 grudnia 2016 r., IV KS 4/16; 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16; 5 kwietnia 2017 r., III KS 1/17. Do tożsamego w istocie wniosku Sąd Najwyższy doszedł również w wyroku z dnia 30 marca 2017 r., V KS 1/17.

Odmienne stanowisko prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego zakłada dopuszczalność badania w postępowaniu skargowym zasadności uwzględnienia zarzutów apelacji, o ile doprowadziło to do naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., w zakresie zawartych w tym przepisie podstaw uchylenia kontrolowanego w trybie instancyjnym wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Pogląd ten został wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia: 19 lipca 2017 r., V KS 7/17 i 12 września 2017 r., III KS 6/17.

II. W złożonym na piśmie stanowisku Prokuratury Krajowej wniesiono o podjęcie następującej uchwały: „Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania tego, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego”.

III. Na wstępie należy zauważyć, że w orzeczeniach, w których Sąd Najwyższy opowiedział się za dopuszczalnością badania w postępowaniu skargowym zasadności uwzględnienia zarzutów apelacji, brak jest szerszych rozważań co do wyrażonego poglądu, jednak nie jest to wymagane z perspektywy brzmienia art. 60 § 1 ustawy o SN. Utrudnia to natomiast udzielenie odpowiedzi na zadane pytanie prawne, gdyż z uwagi na zróżnicowany charakter podstaw uchylenia orzeczenia wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., konieczne jest poczynienie założenia, że wskazane rozbieżności dotyczą generalnego podejścia do zakresu przeprowadzanej kontroli skargowej. Wówczas przedstawione przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego zagadnienie spełnia wymogi pytania prawnego, wynikające z art. 60 § 1 ustawy o SN. Ujawniły się bowiem rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego (w tym wypadku potwierdzone więcej niż jednym orzeczeniem), które nie są wyłącznie odmiennym stosowaniem prawa, ale wynikają z rozbieżnej wykładni art. 539a § 3 k.p.k. w związku z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.

IV. Przed przystąpieniem do merytorycznych rozważań konieczne jest poczynienie kilku uwag o charakterze ogólnym. Na początku należy zauważyć, że zagadnienie prawne sformułowane przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wymaga doprecyzowania, gdy chodzi o podstawę określającą zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu

odwoławczego. W przepisach regulujących postępowanie skargowe brak jest bezpośredniego uregulowania tej kwestii (rozdział 55a). Zakres kontroli skargowej wynika z odesłania do odpowiedniego stosowania art. 536 k.p.k. (art. 539f k.p.k.). W konsekwencji Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k. i art. 439 k.p.k. „Odpowiednie” stosowanie art. 536 k.p.k. pozwala na pominięcie art. 455 k.p.k. Treść tego ostatniego przepisu wskazuje na bezprzedmiotowość zawartej w nim regulacji w postępowaniu skargowym.

Stwierdzić także trzeba, że ustalenie zakresu kontroli skargowej jest istotne z punktu widzenia przedstawionych we wniosku Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Odnoszą się one do jednego z elementów wyznaczających ten zakres, tj. do powodów wniesienia skargi wymienionych w art. 539a § 3 k.p.k., które mają charakter uchybień procesowych. Wskazanie w skardze jednego z tych uchybień jest twierdzeniem skarżącego o jego zaistnieniu, a więc zarzutem stawianym rozstrzygnięciu. Tak więc powody wniesienia skargi stanowią podstawę formułowania jej zarzutów. Wniosek taki należy też wyprowadzić z faktu recypowania przepisów art. 526 § 1 k.p.k. i 530 § 2 k.p.k. (art. 539f k.p.k.). Wynikający zatem z art. 539a § 3 k.p.k. obowiązek skarżącego wskazania zarzutów należy powiązać z granicami kontroli skargowej określonymi w art. 536 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. W konsekwencji Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego jest związany podniesionymi w skardze zarzutami, gdyż poza granicami tych zarzutów kontroluje zaskarżony wyrok w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k. i art. 439 k.p.k.

V. Merytoryczne rozważania rozpocząć należy od wykładni językowej art. 539a § 3 k.p.k. Prowadzi ona do stwierdzenia, że wymienione w tym przepisie powody wniesienia skargi w postaci naruszenia art. 437 k.p.k. lub uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. mają różny zakres odniesienia do wyroku sądu odwoławczego. W wypadku art. 437 k.p.k. użyte tu określenie „naruszenie” oznacza niewłaściwe zastosowanie tego przepisu. Ma to miejsce wówczas, gdy dochodzi do wydania kasatoryjnego orzeczenia, pomimo niezaistnienia ku temu podstaw. Na marginesie należy zauważyć, że wykładnia systemowa art. 539a § 3 k.p.k.

upoważnia do dokonania uściślenia, że chodzi tu o naruszenie art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.

Powodem wniesienia skargi jest także zaistnienie jednego z uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. W tym przypadku uchybieniem dotknięty jest bezpośrednio wyrok sądu odwoławczego. Kontrola w trybie skargi dotyczy zatem samego wyroku uchylającego a nie przyczyn jego wydania.

W art. 539a § 3 k.p.k. ustawodawca *de facto* dwukrotnie wymienia art. 439 § 1 k.p.k. jako powód wniesienia skargi. Inny jest jednak punkt odniesienia. W ramach art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. uchybienia określone w art. 439 § 1 k.p.k. odnoszą się bezpośrednio do wyroku sądu pierwszej instancji. Chodzi tu o „naruszenie” art. 439 § 1 k.p.k. przez sąd odwoławczy polegające na błędnym stwierdzeniu, że wyrok sądu pierwszej instancji dotknięty jest uchybieniem o charakterze bezwzględnej przyczyny odwoławczej, a w konsekwencji zastosowaniu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. jako podstawy wydania kasatoryjnego wyroku. Zauważyć należy, że art. 439 § 1 k.p.k. stanowi również samodzielną podstawę uchylenia orzeczenia. Powołanie go w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. powoduje, że te podstawy się dublują. Ponadto w tym przepisie wskazany został „cały” art. 439 § 1 k.p.k. Jednak w kontekście jego umiejscowienia nie chodzi tu o wszystkie wymienione w nim uchybienia. Wyłączyć należy uchybienia określone w art. 439 § 1 pkt 8 i 9 k.p.k., gdyż z powodu ich zaistnienia sąd odwoławczy uchyla zaskarżone orzeczenie i umarza postępowanie. Od tego zaś rodzaju rozstrzygnięcia skarga nie przysługuje.

Kontrola odwoławcza uchybień należących do kategorii bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k. nie dotyczy kwestii merytorycznego rozpoznania sprawy. W konsekwencji także i kontrola skargowa ogranicza się do zbadania, czy takie uchybienia rzeczywiście zaistniały. Natomiast w przypadku pozostałych podstaw uchylenia wyroku wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienia stanowią względne przyczyny odwoławcze z art. 438 k.p.k. Uchybienia należące do tej kategorii wymagają zaś oceny prawidłowości merytorycznego rozpoznania sprawy. Wobec tego także kontrola w trybie skargi tych uchybień musiałaby się wiązać z oceną sprawy co do *meritum*.

Niezależnie jednak od podstawy wydania kasatoryjnego wyroku, kontrola w trybie skargi nie może ograniczyć się tylko do sprawdzenia, czy sąd odwoławczy podał formalnie dopuszczalną podstawę uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ale czy w realiach konkretnej sprawy rzeczywiście istniała taka podstawa. Za takim stwierdzeniem przemawia także *ratio legis* wprowadzenia instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego. W uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej Kodeks postępowania karnego z dnia 11 marca 2016 r. wskazano, że przyjęty w projekcie apelacyjno-reformatoryjny model postępowania odwoławczego wymaga wprowadzenia instytucjonalnego mechanizmu służącego zabezpieczeniu reformatoryjności orzekania. Wskazano także, że istota skargi polega na przeciwdziałaniu bezpodstawnemu przedłużaniu się postępowania karnego poprzez naruszenie przez sąd odwoławczy unormowania art. 437 § 2 k.p.k. i uchylenie wyroku przy braku zaistnienia ku temu przesłanek. Spełnia ona zatem również funkcję prewencyjną i zabezpieczającą prawidłowy bieg postępowania (Uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, druk nr 207, Sejm VIII kadencji; zob. także M. Fingas, Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2017, Nr 1, s. 106).

VI. W pytaniu Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego odniesiono się tylko do jednego powodu wniesienia skargi, a mianowicie do naruszenia art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. Zawarte w tym przepisie podstawy uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, jak zaznaczono to na wstępie, mają zróżnicowaną postać i dlatego też w różny sposób oddziałują na postępowanie odwoławcze. Dotyczą one kontroli odwoławczej – bezwzględnych przyczyn odwoławczych (art. 439 § 1 k.p.k.), granic orzekania sądu odwoławczego – reguły *ne peius* (art. 454 § 1 i 3 k.p.k.) oraz zakresu postępowania dowodowego w instancji odwoławczej – konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. W konsekwencji ich procesowe „właściwości” w postępowaniu odwoławczym muszą zostać uwzględnione przy badaniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, a zatem rzutować na sposób przeprowadzenia kontroli skargowej.

W przypadku postawienia w skardze zarzutu naruszenia art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. w związku z art. 439 § 1 k.p.k. kontrola skargowa wymaga dokonania oceny,

czy rzeczywiście zaistniało uchybienie o charakterze bezwzględnej przyczyny odwoławczej, a nie tylko tego, czy zostało ono wskazane jako podstawa uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Oznacza to badanie w sposób pośredni prawidłowości wyroku sądu pierwszej instancji. Uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. mogą zostać stwierdzone przez sąd odwoławczy z urzędu, jak i na skutek zarzutu odwoławczego (art. 433 § 1 k.p.k.). W tym drugim przypadku kontrola w trybie skargi naruszenia art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. w związku z art. 439 § 1 k.p.k. ze swej istoty dotyczyć będzie zasadności uwzględnienia zarzutu apelacji. Nie jest to jednak kontrola merytorycznego rozpoznania sprawy, tylko badanie, czy wyrok sądu pierwszej instancji dotknięty jest uchybieniem określonym w art. 439 § 1 k.p.k.

Natomiast inny zakres ma kontrola skargowa w przypadku pozostałych podstaw uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Wydanie takiego rozstrzygnięcia wiąże się bowiem ze stwierdzeniem uchybienia o charakterze względnej przyczyny odwoławczej z art. 438 k.p.k.

W wypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k., kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, że sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego”. Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania. Dopiero wówczas zaskarżony wyrok podlega uchyleniu a sprawa zostaje przekazana sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Podobnie w przypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 3 k.p.k. niezbędne jest wykazanie, że występują okoliczności mogące uzasadniać wymierzenie kary dożywotniego pozbawienia wolności.

W wypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w związku z koniecznością przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, w postępowaniu skargowym wymagane jest dokonanie oceny, czy rzeczywiście taka potrzeba zachodzi. Kontrola skargowa powinna zatem dotyczyć tego, czy z powodu stwierdzonych przez sąd odwoławczy uchybień, o których mowa w art. 438 k.p.k., pierwszoinstancyjny przewód sądowy powinien zostać powtórzony.

W przypadku tych dwóch podstaw kasatoryjnego orzekania bez takiej kontroli nie będzie możliwa ocena, czy sąd odwoławczy w sposób prawidłowy zastosował wskazaną podstawę uchylenia wyroku. Pośrednio zatem kontrola w trybie skargi obejmuje swoim zakresem także inne przepisy niż wymienione w art. 539a § 3 k.p.k., których naruszenie, zdaniem sądu odwoławczego, uzasadnia wydanie wyroku kasatoryjnego.

Kontrola skargowa podstaw uchylenia wyroku związanych z uchybieniami określonymi w art. 438 k.p.k. nie może jednak prowadzić do badania zasadności ich stwierdzenia przez sąd odwoławczy, a powinna ograniczyć się tylko do tego, czy z tego powodu dopuszczalne jest wydanie kasatoryjnego orzeczenia. W przeciwnym wypadku musiałaby ona obejmować także kontrolę rozpoznania sprawy co do istoty. Taki zaś zakres kontroli skargowej pozostawałby w sprzeczności z wynikami wykładni językowej i systemowej przepisów o skardze.

W art. 539a § 3 k.p.k. nie tylko wyraźnie powołane zostały konkretne jednostki redakcyjne przepisów Kodeksu postępowania karnego, ale także posłużono się wyrażeniem „wyłącznie”. Ma ono ugruntowane znaczenie, gdyż podobnie zrehabilitowany został art. 523 § 1 k.p.k. Użyto tam zamiennie słowa „tylko” (*in principio*) i słowa „wyłącznie” (*in fine*). Wyrażenie to pełni funkcję „zawężającą” zakres zastosowania przepisu. Inna interpretacja słowa „wyłącznie” byłaby sprzeczna z regułą wykładni językowej zakazującą traktowania jakiegoś fragmentu przepisu *per non est*. Kontrola wyroku w trybie skargi ograniczona została zatem do badania podstaw uchylenia wyroku enumeratywnie wymienionych w art. 539a § 3 k.p.k. W konsekwencji Sąd Najwyższy związany jest granicami podniesionych w skardze zarzutów (art. 536 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.). Dopuszczalność przeprowadzenia szerszej kontroli musiałaby wynikać wprost z ustawy, tak jak w przypadku kasacji (art. 523 § 1 i 1a k.p.k.). Takie rozwiązanie powodowałoby jednak wyłom w przyjętym modelu dwuinstancyjnego postępowania odwoławczego i prowadziło do powtórnej kontroli odwoławczej pod kątem istnienia przyczyn uchylenia wyroku określonych w art. 438 k.p.k. Przyjęcie tak szerokiej kontroli skargowej powodowałoby także ukształtowanie *de facto* trzeciej instancji oceniającej prawidłowość rozpoznania sprawy i to tylko co do jednego rodzaju wyroku sądu odwoławczego. To zaś nie tylko kolidowałoby z samodzielnością

jurysdykcyjną tego sądu, ale również sprawiałoby, że skarga na wyrok sądu odwoławczego w pewien sposób przejmowałaby funkcje kasacji, pogłębiając zjawisko hipertrofii środków zaskarżenia.

Stylistyka art. 539a § 1 k.p.k. wskazuje, że użyte tu słowo „sprawa” odnosi się do przedmiotu procesu, który ponownie będzie rozpoznawany w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Stąd też Sąd Najwyższy w przypadku uwzględnienia skargi przekazuje sprawę z powrotem do rozpoznania właściwemu sądowi odwoławczemu (art. 539e § 2 k.p.k.). W postępowaniu skargowym nie kontroluje zatem „sprawy”, gdyż ta została przekazana przez sąd odwoławczy do ponownego rozpoznania. Wobec tego w przypadku podstaw uchylenia wyroku wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. odnoszących się do wypadku wskazanego w art. 454 k.p.k. lub konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, Sąd Najwyższy bada tylko, czy zachodzą te podstawy. Nie ocenia natomiast merytorycznej zasadności stwierdzonych uchybień, gdyż byłoby to ingerowanie w rozpoznanie „sprawy”.

Przepisy o skardze zostały ulokowane wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia (dział XI), a nie w ramach postępowania odwoławczego (dział IX). Z istoty tych środków wynika, że służą one do korekty prawomocnego orzeczenia w granicach ściśle określonych przez ustawę. Atrybut prawomocności formalnej posiada wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania. W określonym ujęciu wyrok taki jest także prawomocny materialnie, a to z uwagi na fakt, że rozstrzyga w przedmiocie środka odwoławczego wniesionego od wyroku sądu pierwszej instancji i jego skutkiem jest niedopuszczalność ponownego orzekania przez instancję odwoławczą w przedmiocie rozpoznanego już środka odwoławczego (tak S. Steinborn, Skarga na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego na tle systemu środków zaskarżenia w polskim procesie karnym, [w:] *Verba volant, scripta manent. Proces karny, prawo karne skarbowe i prawo wykroczeń po zmianach z lat 2015-2016. Księga pamiątkowa poświęcona Profesor Monice Zbrojewskiej* pod red. T. Grzegorzcyka i R. Olszewskiego, Warszawa 2017, s. 418 – 419; tak też SN w uchwale z dnia 14 września 2017 r., I KZP 9/17, OSNKW 2017, z. 10, poz. 59).

Postępowanie ze skargi na wyrok sądu odwoławczego jest więc postępowaniem odrębnym w stosunku do postępowania głównego, choć ściśle z nim związanym. Wniesienie skargi wstrzymuje bieg postępowania co do przedmiotu procesu, gdyż nie zostało ono prawomocnie zakończone (art. 539b § 2 k.p.k.). Specyfika postępowania skargowego prowadzi zatem także do wniosku, że celem kontroli w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie jest badanie sprawy co do jej *meritum* (por. A. Lach, Skarga na wyrok sądu odwoławczego [w:] Postępowanie karne po nowelizacji z dnia 11 marca 2016 roku pod red. A. Lacha, Warszawa 2017, s. 275, S. Steinborn, Skarga na wyrok..., s. 424 – 425, J. Zagrodnik, Instytucja skargi na wyrok sądu odwoławczego (rozdział 55a k.p.k.) - zarys problematyki, [w:] *Verba volant...*, s. 524-525, P. Czarnecki, Skarga na wyrok sądu odwoławczego. (Non)sens nowego rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego?, *Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych* 2016, z. 2, s. 99).

Przedstawione powyżej wnioski wzmacnia argument o charakterze ustrojowym. Sąd Najwyższy jest organem zajmującym w systemie sądownictwa pozycję szczególną. Z postanowień Konstytucji RP wynika, że sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów (art. 177 Konstytucji RP). Natomiast Sąd Najwyższy sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP). Z racji sprawowania nadzoru judykacyjnego nad działalnością tych sądów, ustawodawca powierzył Sądowi Najwyższemu rozpoznawanie skargi na wyrok sądu odwoławczego. Słusznie zatem w postanowieniu z dnia 15 listopada 2017 r., (IV KS 3/17), Sąd Najwyższy stwierdził, że na gruncie Konstytucji jasno zarysowany podział kompetencji pomiędzy poszczególnymi organami wymiaru sprawiedliwości utwierdza w przekonaniu, że ów nadzór nad przestrzeganiem m.in. art. 437 k.p.k. w postępowaniu odwoławczym sprowadzać się może jedynie do oceny zasadności podjęcia decyzji kasatoryjnej przez sąd odwoławczy, a nie zasadności samej apelacji.

W aspekcie porównawczym warto także przedstawić poglądy wypowiedziane w orzecznictwie i piśmiennictwie na temat funkcjonującego w postępowaniu cywilnym zażalenia do Sądu Najwyższego na orzeczenie sądu odwoławczego

uchylające wyrok sądu pierwszej instancji i przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania (art. 394¹ § 1¹ k.p.c.), skoro projektodawca wzorował się na tym rozwiązaniu przy konstruowaniu skargi na wyrok sądu odwoławczego. Ugruntowane jest tam stanowisko, że zażalenie nie służy ocenie prawidłowości czynności procesowych sądu podjętych w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, a jedynie zbadaniu, czy powołana przez sąd odwoławczy przyczyna uchylenia odpowiada ustawowej podstawie (postanowienia SN z dnia: 25 kwietnia 2014 r., II CZ 117/13; 12 lutego 2014 r., IV CZ 120/13; 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12; 15 lutego 2013 r., I CZ 5/13, tak też M.P. Wójcik [w:] A. Jakubecki [red.], Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz do art. 1-729, Warszawa 2017, s. 621, T. Ereciński [w:] T. Ereciński [red.], Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, Warszawa 2016, s. 172-173, M. Manowska [w:] M. Manowska [red.], Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-505³⁸, Warszawa 2015, s. 977-978). Za takim samym podejściem do instytucji skargi w procedurze karnej przemawia wzgląd na zachowanie spójności systemu prawnego co do funkcjonowania podobnych instytucji procesowych.

Podsumowując stwierdzić należy, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego.